

Yttrande över Konkurrensverkets promemoria med förslag till utvecklade reglering av upphandlingstillsyn

Allmänt

Piteå kommun ställer sig i grunden positiv till Konkurrensverkets ambition att effektivisera upphandlingstillsynen och göra den mer rättssäker men om förslagen antas anser kommunen att det finns behov av kompletteringar. Dessutom anser kommunen att de förslag som lämnas i promemorian är problematiska ur ett tillitsperspektiv.

Förslagen utifrån ett tillitsperspektiv

I betänkande av Tillitsdelegationen, SOU 2019:43 sid 43-44, framhålls att den förvaltningspolitiska forskningen under lång tid problematiserat utvecklingen mot mer granskning och kontroll. Forskare har bland annat varnat för uppväxandet av ett granskningsgemenskap och påtalat att granskning kan ge snedvridande effekter samt signalera misstro mot medarbetare och den verksamhet granskningen gäller. I betänkandet framhålls vidare att tillsyn innebär ökad administration för myndigheterna.

Även om syftet bakom lagförslaget är gott, anser Piteå kommun att de föreslagna ändringarna inte ligger i linje med det arbete som utförs inom ramen för Tillitsreformen. Kommunen anser också att de föreslagna ändringarna är oproportionerliga i förhållandet till syftet bakom ändringarna.

Behov av kompletteringar

Upphandlingsavgiftens storlek

Piteå kommun delar Konkurrensverkets bedömning att det finns behov av åtgärder för att undvika att upphandlingar till lägre värden proportionellt sett sanktioneras hårdare än upphandlingar till högre värden. Piteå kommun menar dock att den föreslagna höjningen är för stor och att det bör beaktas att det även i andra fall finns en risk för att sanktionsavgiften blir oproportionerlig.

Som anförs i promemorian (sid 35, 5 st) har beslutande instans ett betydande utrymme att fastställa upphandlingsskadeavgiftens storlek inom givna beloppsramar. I föreslagen lagtext och lagkommentar anges dock endast till ledning för fastställandet att särskild hänsyn ska tas till överträdelsen allvarighet. Piteå kommun anser att även andra faktorer bör lyftas fram som möjliga att beakta vid fastställandet av avgiftens storlek.

Det bör vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek även finnas utrymme att beakta den upphandlande myndighetens ekonomiska förutsättningar.

Även mindre kommuner upphandlar ibland till betydande värden och riskerar då att slå avgiftstaket på 20 mkr. För en mindre kommun eller en mindre ekonomiskt stark kommun kan en upphandlingsskadeavgift på 20 mkr innebära betydande negativa konsekvenser för den kommunala verksamheten och i förlängningen medborgarna. Samtidigt kan konstateras att den avskräckande effekten för en sådan mindre ekonomiskt stark kommun nås vid betydligt lägre summor än för en ekonomiskt starkare kommun. En möjlighet att beakta den upphandlande myndighetens ekonomiska förutsättningar skulle bidra till måluppfyllelse angående sanktionsavgiftens proportionalitet.

Det bör vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek även finnas utrymme att beakta att den upphandlande myndigheten väljer att avsluta eller avstå från att förlänga ett pågående avtal som är föremål för utredning.

En utgångspunkt för såväl arbetet med att revidera reglerna om upphandlingstillsyn som fastställande av upphandlingsskadeavgift i det enskilda fallet, bör vara att den upphandlande myndigheten strävar efter att följa upphandlingslagstiftningen. En upphandlande myndighet kan göra fel av misstag på grund av t.ex. oklart rättsläge, komplicerade omständigheter eller felbedömning. Om en upphandlande myndighet väljer att avsluta eller avstå från att förlänga ett pågående avtal som är föremål för utredning, bör detta ses som en förmildrande omständighet och kunna beaktas vid fastställandet av upphandlingsskadeavgiftens storlek.

Tidsfrist för ansökan om upphandlingsskadeavgift

Upphandlande myndigheter ska i enlighet med förslaget även i fortsättningen få besked i rimlig tid om att talan om upphandlingsskadeavgift kommer att väckas. Piteå kommun anser att den upphandlande myndigheten även bör få ett formellt besked om att utredning har inletts. Ett sådant besked i ett tidigt skede kan påverka den upphandlande myndighetens agerande både när det gäller den aktuella upphandlingen och andra liknande upphandlingar. Den upphandlande myndigheten får genom beskedet möjlighet att upphöra med förfarande som är felaktigt eller som kan visa sig vara felaktigt, och det är förenligt med upphandlingslagstiftningens syfte att sådant upphörande sker så tidigt som möjligt.

Den förlängda tidsfristen bör kompletteras med tydliga riktlinjer till tillsynsmyndigheten avseende hur länge en utredning får pågå och hur snart en utredning ska startas efter att Konkurrensverket tagit beslut om att prioritera ärendet för vidare utredning. Prioritering av ärenden bör ske så snart Konkurrensverket fått kännedom om misstänkt förseelse för att den upphandlande myndigheten ska kunna få besked så snart som möjligt. Syftet med detta är att den upphandlande myndigheten ska leva i ovisshet i fråga om taleväckande under så kort tid som möjligt.

Piteå kommun

Yttrande

2020-01-13

Dnr 19KS632

Om dessa kompletteringar skulle genomföras kvarstår dock våra synpunkter på att förslaget är problematiskt ur ett tillitsperspektiv.

Piteå kommun

Helena Stenberg

Ordförande Kommunstyrelsen i Piteå kommun